

Kastningsbekæmpelse og Kastningslov- givning.

Af Sekretær *N. Peter Poulsen*, Odense.

I dette Efteraar er det en halv Snes Aar siden, at der ved Samarbejde mellem Veterinærdirektoratet og Mejerierne blev optaget Forsøg og Undersøgelser over Mulighederne for en systematisk mejerikredsvis Bekæmpelse af den frygtede, smitsomme Kalvekastning. Ret hurtigt viste denne Vej sig farbar for Bekæmpelsen, og i 1942 blev den i udvidet Omfang organiseret af Kastningsudvalget paa Fyn med de første Fællesregler for dette Arbejde.

Gang paa Gang har man i det Aaremaal, der er gaaet siden, efterlyst en ny Kastningslovgivning til Støtte for Bekæmpelsen. Ganske vist var man naaet langt ad Frivillighedens Vej. Fra 75 pCt. til 91 pCt. rene Besætninger indenfor Fyns Stift. Flere mindre Øer som Ærø og Samsø m. fl. og paa det nærmeste Bornholm var blevet rensat for den smitsomme Kalvekastning, ligesom man i andre Egne af Landet, hvor Bekæmpelsen var sat i System, havde opnaaet gode Resultater af denne, inden vi fik den ny Kastningslovgivning. Men hvad vi havde af ældre Lovgivning paa dette Omraade, rakte ikke til til at sikre de opnaaede Resultater af Bekæmpelsesarbejdet, og støttede praktisk taget heller ikke Gennemførelsen af de Bestemmelser, som med Fællesreglerne var gældende for dette.

Efter et ihærdigt Arbejde fra Landbrugs- og Mejeriorganisationernes Side fik vi saa endelig i Sommer en ny Kastningslovgivning, som traadte i Kraft den 24. Juli i Aar, og hvorefter Landbrugsministeren under 3. August har udstedt Bekendtgørelser, som indeholder de nærmere Regler og Anvisninger for Bekæmpelsesarbejdet.

Hele denne Lovgivning med tilhørende Bekendtgørelser bygger, som naturligt er, paa de forudgaaende Aars indvundne Erfaringer ved Kastningsbekæmpelsen og i det væsentlige paa

det kollektive Arbejde, som det nu over en Aarrække har været udført gennem Mejerierne.

Den ny Kastningslov og de Bekendtgørelser, som knytter sig dertil, fylder tilsammen et halvt Hundrede Sider. Detailomtale af de enkelte Bestemmelser lader sig derfor trods deres almene Interesse og Betydning ikke gøre i en Artikel som denne, hvor kun Hovedpunkterne i denne nye og betydningsfulde Lovgivning kan gøres til Genstand for nærmere Omtale. Interesserede henvises derfor til nærmere Studium af den nye Kastningslov og de dertil knyttede Bekendtgørelser. Det store Sidetal bør ikke afholde Folk og navnlig dem, der staar i Arbejdet, fra at gøre sig bekendt med denne vigtige Lovgivning.

Hvad forstaas ved smitsom Kalvekastning?

Loven giver en klar Definition af dette, idet man derved forstaar enhver Form for Smitte hos Kvæg med Kastningsbakterier (*Brucella abortus* Bang o. a.), og den giver ligeledes en klar Definition af, hvornaar Kreaturer skal anses for at være smittede af smitsom Kalvekastning. Det kan kort og praktisk siges saaledes, at *ethvert Kastningstilfælde* senere end 90 Dage og inden Udløbet af 265 Dage efter Bedækningen skal anses for smitsomt *uanset Aarsagen*, og hvis der ved Kælvning saavel før som paa det beregnede Tidspunkt viser sig *sygelige Forandringer*, som tyder paa smitsom Kalvekastning, skal ogsaa dette henregnes til Kastningstilfælde.

Loven siger saaledes kort og godt, at Besætninger, hvori Kastningstilfælde efter denne Definition er forekommet, skal betragtes som angrebne af smitsom Kalvekastning, for saa vidt det ikke ved en nærmere Dyr lægeundersøgelse kan bevise, at forekommende Kastningstilfælde skyldes andre Aarsager.

Det er vigtigt, at man i Handel og Omsætning med Kreaturer holder sig disse Definitioner af Kastningstilfælde for Øje og handler derefter for ikke at udsætte sig for skærpede Erstatningskrav i Tilfælde af Udbredelse af Kastningsmitte ved Dyr fra Besætninger, hvori der efter Loven er forekommet Kastningstilfælde, som man har fortiet.

Løvrigt burde det i Loven af Hensyn til det langt overvejende Antal *rene Besætninger*, som findes, være fastsat som en Pligt, at ethvert Kastningstilfælde i Besætninger, hvori der ikke forekommer Tilfælde af klinisk Kastning, straks skulde anmeldes til en Dyrlæge.

Under Forhandlinger om Lovforslaget var dette med Tilslutning fra forskellig Side inden for Veterinærerne foreslaaet af Landbrugsorganisationerne, men Veterinærdirektoratet gik imod denne Bestemmelse som gældende i Almindelighed, og den kom derfor ikke med i Loven, hvilket efter Formaalet med denne synes inkonsekvent og ikke fremmende for Bekæmpelsesarbejdet.

Efter min Opfattelse havde det været mere formaalstjenligt at medtage denne Anmeldelsespligt i Loven og saa til Gengæld have simplificeret den gældende omstændelige Attestordning, hvis Nytte efter de hidtil før Loven opnaaede Resultater af Bekæmpelsesarbejdet synes problematisk, men maa regnes for at blive meget *kostbar* for Landbruget at opretholde. Mærkeligt, at man ikke paa Rigsdagen kunde se dette.

For Besætninger, som er eller anses for kastningssmittede, eller hvis Sundhedstilstand ikke er kendt, ganske bortset fra, at der ikke forekommer Kastningstilfælde i saadanne Besætninger, er der for at undgaa mulig Smittespredning til Andenmands Kvæg fastsat visse Restriktioner, som begrænser Dispositionsretten over Dyr fra saadanne Besætninger, og som er gældende, indtil disse Besætninger kan erklæres kastningsfri.

Man vil navnlig derigennem søge opnaaet at komme *Nyinfektionerne til Livs*. Det er dem, der *trækker Kastningsbekæmpelsen ud*, og det er vigtigt at være opmærksom paa, at den smitsomme Kalvekastning er *yderst smittefarlig og lunefuld*.

Derfor kræver Loven, at kastede Fostre og Efterbyrd o. a. Smitstof skal graves i Jorden og ikke i Møddingen, hvilket ikke er tilladt. Ved Rensning og Desinfektion efter hver Kælvning eller Kastning, der bør foregaa saa isoleret som muligt, skal man sørge for, at faa alt Smitstof tilintetgjort og være agtpaagivende over for, at Hunde, Katte og andre Dyr ikke faar Adgang dertil. *Det er Vejen til at undgaa Nyinfektioner af den frygtede smitsomme Kalvekastning.*

Faren ved Græsningssmitte.

Faren ved Græsningssmitte er særlig stor. Derfor forlanges det, at Køer og Kvier, som har kastet, skal holdes paa Stald, indtil Efterbyrden er afgaaet, og Børflaadet er ophørt, dog altid mindst 14 Dage efter Kastningen. Hvis Udgræsning har fundet Sted, skal Dyr, som har kastet eller viser Tegn til at ville kaste, straks tages paa Stald.

Efter min Opfattelse burde kastningssmittede Dyr aldrig have Lov til at kælte paa Græs. Smittefaren derved over for egne rene Dyr eller over for Andenmands Kvæg, selv om Kælvningen foregaar normalt, er alt for stor. *Kastningssmittede Dyr bør altid være paa Stald og isoleret under Kastning eller Kælvning.* Finder Kastning Sted paa Græs, er man pligtig til straks at underrette Ejere af Kreaturer, som græsser paa tilstødende Græsgange, om, at der er forefaldet Tilfælde af Kastning.

Ejere af Besætninger, hvori der forekommer Tilfælde af Kastning, eller som ikke er kastningsfri eller reaktionsfri, eller hvis Sundhedstilstand ikke er kendt, skal iagttage særlige *Hegns- og Vandingsbestemmelser*, naar Udgræsning finder Sted paa tilstødende Græsgange. For saadanne Besætninger kræves bl. a., at de ved Anbringelse paa Græs eller andet Sted udenfor Ejendommens Bygninger ved betryggende Indhegning eller ved solid Tøjring skal afholdes fra at komme *rene* Nabo-besætninger nærmere end i en Afstand af 2,5 m fra Naboens Skel, og de maa ikke have Adgang til mindre Vandingssteder som Damme, Mergelgrave o. lign., der benyttes af Kreaturer fra rene Besætninger. Samme Regel gælder for Adgang til større Vandingssteder som Søer, Aaer eller andre Vandløb inden for en Afstand af 200 m, dog at en Afstand paa 20 m skal være tilstrækkelig mod Strømmen.

For *ælles Græsgange* gives der skærpede detaljerede Bestemmelser for, hvorledes man skal forholde sig, hvis der indtræffer Kastningstilfælde m. v. paa disse.

Bestemmelser for Handelen med Levekvæg.

Ogsaa ved *Handelen med Levekvæg* er *Smittefaren* betydelig, og for at imødegaa denne, bestemmes det bl. a. i Loven,

at der ved Salg eller anden Afhændelse af Kreaturer til Levebrug fra en Besætning, hvori der er forefaldet Tilfælde af Kastning, og som ikke ved en diagnostisk Undersøgelse har vist sig reaktionsfri, skal gives Køberen Oplysning om forefaldne Kastningstilfælde, og drejer det sig om en Besætning, som tilhører en Kreaturhandler eller en Handelsstald, skal denne Oplysning gives skriftlig.

Det er værd at erindre om, at denne *Oplysningspligt* for kastningssmittede Besætninger efter tidligere Lovgivning var begrænset til et Aar efter sidste Tilfælde af smitsom Kastning. Men efter den ny Kastningslovgivning gælder denne Oplysningspligt, indtil en *saadan Besætning* kan erklæres kastningsfri, og det er rigtigt, at det er saaledes. Dertil kommer, at Kvæg fra Besætninger, i hvilke der er forefaldet Tilfælde af Kastning, ikke maa tilføres Levekvægsmarkeder, Auktioner eller Bortsalg, bestemt for Levekvæg, medmindre saadanne Besætninger ved en nærmere Undersøgelse har vist sig reaktionsfri.

Endvidere bestemmes det for at sikre *Handel og Omsætning med kastningsfrit* Levekvæg, at det er forbudt at betegne *Dyrene* som kastningsfri, reaktionsfri, rene o. lign., med mindre de opfylder de fastsatte Betingelser for at kunne betegnes som kastningsfri, og sælges eller afhændes direkte fra en registreret Besætning eller fra Levekvægsmarkeder, Auktioner, Bortsalg eller Handelsstalde, bestemt for kastningsfrit Kvæg.

En Besætning maa kun betegnes som *kastningsfri*, naar den er optaget eller godkendt til Optagelse i Registret over kastningsfri Besætninger, og som *reaktionsfri*, naar den har vist sig fri for Reaktion for smitsom Kastning. Ved *kastningsfri Kreaturer* forstaas kun Kreaturer, som tilhører eller hidrører fra en i Registret optagen eller til Optagelse godkendt Besætning, og som ikke har været udsat for Smitte.

Naar der forlanges eller afgives en skriftlig Erklæring om, at et Dyr er *kastningsfrit*, maa dette kun finde Sted i Form af gyldig saakaldt „Gul Attest“ for kastningsfri Kreaturer.

Enhver Besætning, der efter Udfaldet af foretagne Mælke- og Blodprøver og øvrige Oplysninger om, at den maa anses for kastningsfri, optages automatisk i Registret mod tidligere,

hvor den kun blev optaget, naar Ejeren ønskede det og ved sin Underskrift forpligtede sig til at iagttage visse Forsigtighedsforanstaltninger. Oprindeligt startedes denne Registrering paa Fyn og foretoges paa nærmere fastsatte Betingelser af Dyr-lægerne.

For at en Besætning kan optages i Registret over *kastningsfri* Besætninger gælder som almindelig Regel, at Besætningen har vist sig reaktionsfri ved mindst 3 paa hinanden følgende Mælkeundersøgelser, som er foretaget med et Mellemrum af ca. 4 Maaneder, samt ved en Blodundersøgelse 3—6 Maaneder efter den sidste af de nævnte Mælkeundersøgelser. En Besætning, i hvilken der ikke inden for de sidste 3 Aar er foretaget Vaccination, og i hvilken Tilfælde af smitsom Kastning ikke er forekommet i de sidste 3 Aar, kan ogsaa optages i Registret, naar den har vist sig fri for Reaktion ved 2 paa hinanden følgende Blodundersøgelser med mindst 6 og højst 12 Maaneders Mellemrum.

Besætningen bliver i Registret, indtil den ved en Mælkeprøve eller paa anden Maade konstateres smittet med Kastning.

For registrerede Besætninger gælder som Regel, at ikke malkende Dyr som Kvier, Goldkøer o. a. kun forlanges blodprøvet, naar der ved en Mælkeprøve paavises Reaktion i Besætningen, eller de har været udsat for Smitte. Det bør man være opmærksom paa, og næres der blot den mindste Mistanke om, at saadanne Dyr har været udsat for Kastningssmitte, bør de efter Samraad med Dyr lægen blodprøves for at undgaa Faren for Indslæbning af Kastningssmitte. Det sikreste er, at saadanne Dyr hvert Aar blodprøves ved Indbindingen.

Vaccination af Besætninger kan kun finde Sted efter indhentet Tilladelse hos Veterinærdirektoratet, og den vil i Almindelighed kun blive givet til Besætninger, hvori der forekommer Tilfælde af smitsom Kalvekastning eller udbredt Kastningssmitte efter denne m. v., og bør i alle saadanne Tilfælde udnyttes til den yderste Grænse, idet man derved kan forvente Kastningstilfældene og Kastningens Varighed begrænset.

Indkøb af Dyr fra Besætninger, i hvilke der foretages Vaccination, bør kun finde Sted efter Samraad med Dyr lægen, ganske bortset fra om vedkommende Dyr fra en saadan Be-

sætning bestaar Blodprøven. Vaccinationen fortæller jo noget om Kastningssmitte, som man skal være opmærksom paa og tage Hensyn til, alt efter det Stade, den Besætning, som Indkøb foretages til, staar paa i Kastningsbekæmpelsen.

For *Tyrehold*, som benyttes til Bedækning af Andenmands Kvæg eller kunstig Sædooverføring, er fastsat nærmere Bestemmelser, som det vil føre for vidt at komme ind paa her, men som tager Sigte paa at hindre Smittespredning ad denne Vej. Ingen Ejere af rene Besætninger kunde vel iøvrigt finde paa at lade sine Køer bedække ved Tyre, der staar i smittede Besætninger.

Ja, der kunde være andet og mere at sige om Reglerne for at begrænse Smittespredningen. *Det er dem, man alt for ofte forsnyder sig imod.* Er man uden Kendskab til, hvad der kræves for at begrænse Smittespredningen, saa søg Oplysning derom hos Dyrlægen eller Kredsdyrlægen eller staaende Kastningsudvalg og overhold de Foranstaltninger, som er nødvendige derimod. Det er i dette Forhold navnlig Ejerne af de smittede Besætninger, der skal appelleres til. Vi maa Nyinfektionerne til Livs. Det er den nærmeste Vej til rent Land for den smitsomme Kalvekastning.

Tilskud til Bekæmpelsesarbejdet.

Tilskudsreglerne for Udrensningsarbejdet er udvidet betydeligt og omfatter nu ogsaa Besætningsejere, som ikke er tilsluttede noget Mejeri. Mælkeprøverne foretages som hidtil vederlagsfrit. Der ydes Tilskud til Dyrlægeudgifterne ved Blodprøveudtagningen; i de smittede Besætninger til halvårlige Blodprøver og 2 Maaneder efter Salget af de sidste Reagenter. Der ydes Tilskud til Nedslagning af Reagenter, naar man indgaar paa at gennemføre en planmæssig Udrensning. I Almindelighed vil der ikke blive ydet Tilskud til mere end 10 Dyr inden for samme Besætning i Løbet af et Aar, og det udgør 50 Kr. for voksne Kreaturer og dertil 12 Øre pr. kg levende Vægt, hvilket sidste Tilskud dog kun ydes til Dyr, der uden Tillæg ligger under højeste Eksportnotering for 3. Kl.s Køer.

Til Mejerier, som arbejder efter godkendte Fællesregler og fastsætter en endelig Udrensningsfrist paa 3 Aar eller derunder

for smittede Besætninger, og som vedtager at yde Tilskud til hurtig Udrensning af ny- eller gensemittede Besætninger, kan indtil Halvdelen af dette Tilskud refunderes Mejeriet af Staten. Det maa dog sammenlagt med det førnævnte Tilskud til Udrensning af Reagenter ikke overstige 125 Kr. for Dyr i Alderen 1—2 Aar og 250 Kr. for Dyr over 2 Aar. Nærmere Oplysninger om disse Tilskudsordninger, for hvilke Hovedlinierne er trukket op her, bør søges hos Dyr lægerne, Kredsdyrlægerne eller staaende Udvalg for Bekæmpelse af smitsom Kalvekastning.

For Fyns Stift udgør Tallet paa *rene Besætninger* efter den sidste Statistik 91 pCt., og det maa anbefales *alle* Mejerier, hvor Procenttallet paa *rene Besætninger* ligger omkring det her nævnte, at faa *fastsat en Udrensningsfrist* for de tilbageværende smittede Besætninger, saa man derigennem har Mulighed for fuldt ud at udnytte de gældende Tilskudsordninger.

Naar de Fællesregler, hvorefter dette Spørgsmaal skal ordnes — paa Fyn faas de hos Kastningsudvalget — skal til Behandling paa Mejeriernes Generalforsamlinger, bør hver enkelt Besætningsejer have et Eksemplar af dem, og der bør være en kyndig Mand til Stede, som kan besvare og uddybe de Spørgsmaal, der let opstaar ved Forelæggelse af Fællesreglerne til Vedtagelse.

Paa Fyn har Udvalget for Bekæmpelse af smitsom Kalvekastning ordnet dette Spørgsmaal i nøje Samarbejde med Kredsdyrlægerne, og Udvalget har givet Mejerierne Tilsagn om, at det i det Omfang, som Forholdene muliggør det, vil stille en kyndig Mand til Raadighed for dem ved Forelæggelsen af Fællesreglerne. Hvor man har udnyttet dette Tilsagn, er det min Erfaring, at det i høj Grad letter Fællesreglernes Vedtagelse og gavner Bekæmpelsesarbejdet. Hvor man har *Plan og Orden* i dette, er man forholdsvis hurtigt kommet den lunefulde, kostbare smitsomme Kalvekastning til Livs. *Det er Maalet*, og vil man naa dette, maa man ogsaa *ville* Midlerne, som er en Betingelse for at naa det. Det er *store Summer*, som derved spares.
